

# Egy elfeledett asztalos: Mahunka Imre (1859–1923)

A 19. század vége felé két főváros melletti község; Újpest és Albertfalva volt a hazai asztalosság fellegvára. Innen indult vándorútjára Mahunka Imre is, aki európai körútja után a pesti Józsefvárosban alapított műhelyt, ahogy akkor nevezték, bútorgyárat. Termékei komoly elismerést szereztek nem csak a hazai piacon. A szakmai elismerések mellett Mahunka Imrének jelentős nemzetgyűlési – ma úgy mondanánk, országgyűlési – képviselői szerep is jutott.

Mahunka neve kevésbé ismert 19. és 20. századfordulós kortársánál, Thék Endrénél (akiről a Magyar Asztalos 2011. év júniusi számában írtunk), pedig az albertfalvai születésű asztalos a pesti Józsefvárosban „bútorgyárat” működtetett. Mint templomalapító mecénás nevét a második világháború után az emberek emlékezetéből is igyekeztek kitörölni, munkásságát elhallgatták. Személyisége akkor került újabban előtérbe, amikor Kisfaludy Stróbl Zsigmond által készített szobra előkerült és elfoglalta méltó helyét Budán, a most már Újbudának nevezett városrészben.



► Mahunka Imre ifjúkori képe

## AZ IFJÚ MAHUNKA

Mahunka Imre 1859. október 28-án született Albertfalván. Édesapja, Mahunka Alajos hevesi származású asztalos, aki az albertfalvai ipartestületben elsőként lett elnök. Édesanyja Pökl Alojzja. A szülők 1852 májusában kötöttek házasságot Pesten, Józsefvárosban: a család az 1850-es évek első felében még itt lakott a Bodzafa utca 12., később a Borjú tér (mai Rákóczi tér) 16. alatt, majd Albertfalvára költöztek. Mahunka Imre, miután elvégezte az elemi iskolát, asztalosmesterséget tanult. 1883 után külföldre ment; négy évig Párizsban, másfél évig Londonban, majd két évig Münchenben élt, s ez alatt a legelőkelőbb asztalos cégeknél állt alkalmazásban.

## A JÓZSEFVÁROSI ASZTALOS – BÚTORGYÁROS

Mahunka Imre külföldi vándorlásából hazatérve, Budapesten telepedett

le és önállósította magát. 1884-ben házasságot kötött Kovács Adéllal. A Mahunka Imre Bútorgyár 1900 körül talált magának helyet Budapesten, a Józsefvárosban, a Német utca 49–51. alatt. Területe a Rigó, ill. József utcáig terjedt. Mahunka részt vett az Ország-ház faipari munkáinak készítésében. Cége 1930-ban részvénytársasággá alakult át.

### Rövid történeti áttekintés

1864	Lingel Károly műhelyt nyit Pesten
1867	Kiegyezés
1886	Albertfalván megalakul az ipartestület
1870	id. Kölber Fülöp megépíti kocsigyárat Pesten
1872	Thék Endre megalapítja asztalos árugyárat Pesten

1875	Thonet Michael üzembe helyezi Nagyugrócon hajlítottbútor-gyárat
1883	Id. Gaul Károly megteremti a hazai faipari szakoktatás alapjait a Felső Ipariskolában
1900-as	Millenniumi ünnepek. Jelentős középületek építése, berendezése
1900 körül	Mahunka Imre bútorgyárat alapít Józsefvárosban
1914/15	Első világháború
1919	Tanácsköztársaság
1930	A Mahunka bútorgyár rt.-vé alakul át

A századforduló tájékán a világvárossá növekvő Budapesten egyre-másra épültek a reprezentatív épületek, intézmények, bankok, paloták. A gyárivá váló bútorasztalosság köréből a Lingel Bútorgyár (Lingel Károly és Fiai Első Magyar Faáru és Bútorgyár), és a Thék Bútorasztalos és Faárugyár emelkedett ki. Ezek már nagyüzemeknek számítottak. Itt tudnunk kell, hogy a 20 főnél többet foglalkoztató műhelyeket, üzemeket abban az időben gyárnak nevezték. Az 1910. évi ipari adatokból kiderül, hogy a pesti Thék gyár ekkor 400 főt foglalkoztat, a békéscsabai Reisz és Porjesz, valamint Gelb Miksa budapesti üzeme 200–200 fővel dolgozik. Ezekhez képest a Mahunka Bútorgyár kisüzemnek számított a maga 50 főjével.



► **A császári és királyi udvari szállító jelvénye**

Az 1900-as párizsi világkiállításon Mahunka érmet nyert. Nem sokkal később megkapta a császári és királyi



► **Az 1902. évi torinói nemzetközi kiállítás ebédlőberendezése. A Horti Pál által tervezett ebédlőberendezés képén jól látható a nyolclábú asztal ívelt összekötő elemekkel erősített szerkezete, a tálalószekrény egyszerű, hasábos kialakítása. A berendezés székeit ma az Iparművészeti Múzeum őrzi, a többi darab elveszett vagy lappang.**

Az egykori Mahunka Bútorgyár az 1949. évi államosítás után Budapesti Minőségi Bútorgyár néven működött, majd beolvasztották a Budapesti (korábban Lingel) Bútorgyárba. Az 1950-es években, a Bútorgyár épülettömbjében a Faipari Minőségellenőrző Intézet (FAIMEI) kapott helyet, ill. a Faipari Gyártástervező és Szerkesztő Iroda (a későbbi Bútoripari Tervező Iroda, majd Bútoripari Fejlesztési Intézet) gyártmánytervező, ill. fejlesztő részlege foglalta el a Német utcai frontban lévő helyiséget, de ekkor már az utca Bacsó Béla nevével viselte. Ez tartott feltehetően az 1991. évi újra nevezéséig, amikortól ismételten Német utca a neve.

udvari szállító címet is. A Wigand Ede által tervezett cég hirdető kártyáján a „cs. és királyi bútorgyáros és díszítő” és a „Rigó utca 6–8.” cím szerepel:

Hazatérve a sikeres kiállításról, az épülettömb Német utcai frontján több helyiségből álló mintatermet nyitott, ahol a gyára által készített bútorokat, berendezési tárgyakat állította ki. Mintatermének utcára néző kirakatablakai ma is láthatók a józsefvárosi Német utca

17–19. (korábbi Bacsó Béla utca 49–51.) alatt, ahol ma a Józsefvárosi Közterületi és Parkolási Rendszert találhatók.

Mahunka Imre korának olyan ismert tervezőivel is együttműködött, mint Horti Pál, Toroczka Wigand Ede. Az 1901-ben megjelent Iparművészeti Közönlöny Mahunkát, mint elsörendű, elismert bútorkészítőt említi, külön kiemelve bútorainak magas színvonalát. A Horti Pál által tervezett ebédlőberendezést idehaza és külföldön is kiállították.

Mahunka bútorok találhatóak az Iparművészeti Múzeum Nagytétényi Kastélymúzeumában, az Albertfalvai Helytörténeti Gyűjtemény és Iskolamúzeum gyűjteményében, ahol Mahunka Imre-emlékszobát rendeztek be.

Mahunka Imre 1923. szeptember 10-én hunyt el, 1923. szeptember 12-én helyezték örök nyugalomra a kerepesi temetőben.

Örökségének egyik felét a Budapest-józsefvárosi Rigó utcai ház, másik felét két budapesti telek képezte, 68 500 pengő értékben. Feleségével együtt készített végrendeletükben, haláluk utáni vagyonuk 58%-át az Albertfalván építendő római katolikus templomra hagyományozták. Az adományozás szerepel az albertfalvai Szt. Mihály



► **Az egykori Mahunka Bútorgyár – mai osztott – kirakatablakai a józsefvárosi Német utcában**



- **Mahunka Imre-emléktábla**  
 Albertfalván, amelyen a születési idő  
 hibásan szerepel (1859–1923)

Római Katolikus Plébániatemplom emlékkönyvében is.

## MAHUNKA IMRE KÖZÉLETI SZEREPLÉSE

Külföldön szerzett bútorgyártási tapasztalatait az iparoktatásban is hasznosította, mint miniszteri biztos. Mahunka a politikával is foglalkozott. A Keresztény Egyesülés Pártjának programjával képviselte Budapest XVIII. választókerületét a nemzetgyűlésben (ma országgyűlés) 1920–22-ben. Pénzügyi tapasztalatainak köszönhetően tagjává választották a főváros gazdasági bizottságának, de dolgozott a naplóbíró és a számvizsgáló bizottság elnökeként is.

## A MAHUNKA IMRE UTCZA ÉS TÉR

1931-ben Kisfaludy Stróbl Zsigmond, özv. Mahunka Imréné megbízásából elkészíti a házaspár bronzszobrát, amelyet Budapest II. kerületi villájuk udvarában helyeznek el.

Albertfalván halála után utcát neveztek el róla, amelyet a második világháború után Sáfrány utcára kereszteltek át. A mai Sáfrány utca néhány régi házán még fellelhető az a házszám tábla, amelyen a „Mahunka Imre utca” felirat olvasható.

Újbuda önkormányzata 2000-ben a Sáfrány teret az albertfalvai óslakosok régi kívánságának eleget téve Mahunka Imre térre nevezi át. A kerület képviselői ez alkalommal emléktáblát is lelepleztek a téren.

## MAHUNKA IMRE ÉS FELESÉGÉNEK SZOBRA

Ugyancsak a helyiek kezdeményezésére a Kisfaludy Stróbl Zsigmond által készített, Mahunka Imrét és feleségét

- **Mahunka Imre és feleségének szobra**  
 Albertfalván  
 (Kisfaludy Stróbl Zsigmond alkotása, 1931)



ábrázoló szoborcsoportot kalandos körülmények közepette szállították át a Budapest II. kerület Kavics utcában található Mahunka villából (egykor Móra Ferenc gyermekotthon) a térre. A szoborcsoport felavatásán részt vettek az önkormányzat képviselői, a bútorgyáros rokonai, az albertfalvai intézmények, a helyi civil és egyházi szervezetek képviselői.

### A talapzat felirata:

Ezen gyermeküdülőt özv. Mahunka Imréné szül. Kováts Adél alapította. Férje Mahunka Imre cs. és kir. udv. szállító bútorgyáros nemzetgyűlési képviselő emlékére.

*A szobormű a boldog házaspárt örökítette meg és álljon példaként az utókor nemzedékének, mint példátlan szorgalom, takarékoság, becsületesség, vallásosság és hazafiaság szimbóluma.*

*Kedves gyerekek legyetek vidámak, egészségesek testben és lélekben!*

*Az isten áldása legyen rajtatok.*  
 1931

### Mahunka Imre nyílt utcai futóverseny

A 2013. évvel kezdődően a Szt. Mihály-napi búcsú sportrendezvénye Albert-

falván a nyílt utcai futás – mondhatni emlékverseny –, amely Mahunka Imre nevét viseli. Szervezője a Szt. Mihály Plébánia és az Alapsportok Kft. A futást három korosztályban rendezték 500, 1000 és méteres távon.

**dr. Tóth Sándor László**

A Faipari Tudományos Egyesületben emlékfűzet készül Mahunka Imre józsefvárosi asztalos-bútorgyáros életútjának bemutatására.

### Felhasznált források:

Albertfalvai Helytörténeti és Iskolamúzeum

Albertfalva// hu.wikipedia.org./w/index.php/CET/?title=Albertfalva&oldid=15403320, 2015. január 01. Mahunka Imre in Sümegh László (2013): Albertfalvi történetek pp: 208–213.

Mahunka Imre (bútorgyáros) Wikipedia (2014. 09. 02) hu.wikipedia.org/wiki/Mahunka\_Imre...

Mahunka Imre bútorgyáros 1859–1923. Összegyűjtötte: Mócsényi Miklós. Fatáj-online 2014-10-27.